

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Difficultas III. Ad quænam objecta dentur species?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

Objicit 3. Scotus apud eundem. Per speciem concretam non potest Angelus cognoscere intuitivè rem singularem, quando actu existit. Ergo debet ab illa jam existente recipere species. Ant. probatur. Quia species concreta, abstrahit in sua representatione ab existentia, & solum representat res, secundum esse essentia: quia antequam res existat habet totam suam representativitatem, & tamen tunc, non representat rem ut existentem.

RESPONDETUR. Quod species concreta, sine circumstantia existentiae creatae, abstrahat in sua representatione, ab existentia: eò quod non habeat determinativum tollens ejus indifferenciam secundum quam est indeterminata, ut representet existentiam, vel non. Cetero qui potens illam representare.

Docet autem Martinon d. 28. n. 63. Infusionem specierum esse quoad modum supernaturalem, non quoad substantiam: quia scilicet quamvis in entitate sint naturales, hic & nunc, tamen ut eo modo infundantur, non est exigentia in illis, sed sola passiva capacitas. Posito autem quod illas Deus non infudisset, nec dum mansissent Angeli ignorantes: novissent enim se & sua accidentia sine specie: ex illis autem cognitis venire poruissent in notitiam possibilem, patium, majorum, minorum.

DIFFICULTAS III.

Ad quam obiecta dentur species?

SUPPOSITO quod jam dentur species in intellectu Angelico, necessarè ad ponendam notitiam alicujus obiecti, facile concludi potest, quod dentur ad noscenda materialia: hæc enim vel maximè sunt improporcionata intellectui spirituali, circa se eliciendæ; conveniunt tamen omnes, quod non indigeat Angelus specie ad noscendum seipsum. Ratio, quia species quotiescunque adhibentur ex indigentia obiecti, adhibentur tunc, quando obiectum est materiale seu improporcionatum, seu distans: Angelus autem non est materialis respectu sui, est proportionatum obiectum, indistatque à se. Quod enim dicitur, essentiam Angeli non inhaerere intellectui Angelico, id non convincit: nam si inhaerentia habet vim determinandi, multo magis ipsa identitas: Jam autem in nostris principis, intellectui Angeli, identificatur substantia Angeli: & licet determinatio quæ sit per formam physicam distinctam, non possit haberi, si ne unionem; secus determinatio in ratione intelligibilis. Quamvis autem potentia visiva sibi approximata, non possit se videre, non sequitur quod etiam Angelus, non possit seipsum noscere, nam cum visiva non sit coloratum quid, seipsum videre non potest. Nihil autem simile

probat intellectum Angeli v. g. non posse seipsum intelligere.

Addit Arriaga, si licitum sit argumentari à sensibus ad intellectionem, probari poterit intellectionem non indigere speciebus, cum illis aliqui sensus careant; ut plurimum enim non conceduntur species gustus & tactus. Sed hoc ipsum additum Arriaga indiget sua limitatione; aliàs ex eo, quod dentur species in intellectu, malè urgeremus, dari illas in intellectu Angelico. Tunc ergo non tenet consequentia, quando non est idem principium ponendi in utroque speciem. Ceterum etiam Scotus censet quod Angelus ad abstractivam sui cognitionem, indigeat speciebus. Per hoc tamen non negatur, quod de absoluta potentia, possit Angelus habere sui speciem à Deo infusam: ut videre est apud Arriaga d. 5. n. 16. interim sit

Punctum Difficultatis 1.

Potestne unus Angelus noscere alium indistantem sine specie?

QUOD indigeat Angelus specie superaddita ad noscendum Angelum indistantem docet Suarez L. 2. c. 5. n. 12. citans pro se S. Thom. Cajet. & alios Thomistas. Cum quibus sentit Joan. à S. Thoma d. 21. art. 3. n. 22. Oppositum docet Vasq. sup. citat. Arriaga d. 5. n. 23. & post illos Martinon d. 38. n. 22.

DICENDUM est. Quod unus Angelus possit alterum noscere indistantem sine specie superaddita.

PROBATUR 1. Potest ad notitiam illius Angeli, suo modo concurrere ipsa species; Ergo poterit ad eandem suo modo concurrere & ipsum obiectum spirituale proportionatum, indistans. Et si dicit ordinem species ad posse illud concurrere, cur non dicet etiam ipsum obiectum?

PROBATUR 2. Quia quoties non potest obiectum seipso concurrere ad notitiam, id tunc fit, quando vel est obiectum distans, vel improporcionatum ut communiter assumitur. Neutrum hic habetur. Quod si dicas Angelum superiorem esse improporcionatum intellectui inferioris, sufficit ad verificandam Conclusionem ut scilicet noscatur ipse Angelus, qui sit ejusdem speciei. Deinde cum participant ex eodem generico modo essendi, non apparet quid in ordine ad intellectionem, sint obiectum improporcionatum.

PROBATUR 3. Quia si non posset Angelus intimè præsens concurrere ad sui notitiam, vel ideo non posset, quia non esset informativè præsens Angelo noscenti: Et hoc non obest; quia in visione beata Deus non est informativè præsens, & tamen noscitur à Beato. Nec est ratio, cur ad principiandam notitiam, sit necessaria unio aliqua principiorum. Vel non posset concurrere ad illam intellectionem ideo, quia ille actus

actus esset vitalis; sed hoc etiam non obest: quia concurrat ad illam Deus non vitaliter quidem, sed tamen tanquam ad actum vitalem. Ergo & idem facere poterit obiectum: idque ex eo: quia ad actionem vitalem, non est necesse omnia principia esse vitalia. Vel non posset concurrere ideo obiectum ad sui notitiam: quia nesciens Angelus, habet jam illius obiecti species. Sed hoc non obstat: quia non est ratio, quod potius non debeat definire concursus speciei, & quod debeat definire nonnisi concursus obiecti. Deinde cur non ponatur talis vis concurrendi in speciebus quæ deponat in actum exire, nonnisi tunc, cum non est præsens obiectum, vel quando est improporionatum, manetque in improporione. Denique cur ad illam notitiam, tam species quam obiectum non concurreret? non est enim novum idem à pluribus principiis, in suo genere totalibus produci. Quod si hæ rationes non obstant, quo minus obiectum concurrat, nullæ aliæ obstatunt. Concurreret ergo obiectum, hoc est Angelus indistans, ad sui notitiam.

OBJICIT I. Joan. à S. Thoma. Unus Angelus non potest illabi, intra mentem alterius, per suam substantiam, neque immediatè operando intra illam, præsertim infundendo lumen & species: Ergo una substantia spiritalis, non potest imprimere speciem suam in intellectu alterius Angeli, neque ipse ab eo haurire. Conf. prob. quia species spirituales, non possunt produci ab uno Angelo in alium transmittendo per medium: quia medium est extrinsecum vel corporeum; Species autem illæ sunt accidentia spiritalia, & sic non possunt inherere medio corporeo multò minus vacuo. Debent ergo produci sine aliquo medio in ipso intellectu Angeli, à substantia spiritali alius Angeli. Substantia autem alterius Angeli, nequit intra intellectum alterius intrare: talis enim illapsus, convenit vel radici ipsi à qua emanat intellectus, vel principio à quo creatur; ista enim assistentia, non est præsentia localis: quia hæc ad nihil servit in intellectu per se loquendo, licet per accidens, ut in nobis, quia anima nostra unita est corpori sensibili, confert ei præsentia localis, ad sensationes. Etcum nulla substantia creata habeat causalitatem in Angelum, cum Angelus non fiat ab altero, sit enim à Deo totaliter, per creationem necessario; Ergo intellectus unius Angeli, non habet rationem causæ, in alium Angelum.

RESPONDETUR. Inprimis argumentum probare multum: quia probat etiam mediis speciebus ab Angelo A non intelligi Angelum B. quia illæ species deberent illabi, quod est proprium solius Dei: & sicut creatura per Thomistas non potest assumi ad aliquid creandum, quia hoc est proprium Dei, ita nec poterunt illabi species, quia hoc etiam est proprium Dei. Si autem non illabitur species habet nonnisi in-

distanciam localem; quæ ad nihil servit in intellectu, per se loquendo.

Quod autem attinet ad robur ipsiusmet rationis, multa non concludunt. Nam inprimis cum hic agatur: An per suam substantiam possit Angelus A. in intellectu Angeli B. concurrere ad sui intellectionem, ille de hoc argumentatur: Quomodo possit species sui, causare obiectum, in intellectu Angeli. Deinde ex dictis supra colligitur: Quomodo intellectus Angeli determinetur tam à materiali, quam à spiritali obiecto, ad fabricandam speciem. Denique rationes quibus probat ab obiectis non transmitti species non convincunt: Posset enim dici ut innuimus supra, quod transmittantur non per medium, saltemque non urget difficultas, si Angelus penetrans alium Angelum, emanet sui speciem; non enim jam daretur locus transmissionis per medium, vel si illam producat in intellectu Angeli indistans localiter.

Quod si quæras; Voluntariè emanabuntur illæ species spirituales ab obiectis? Ad hoc dici poterit quod cum aliqua obiecta spiritalia, sint non voluntaria qualia sunt accidentia spiritalia, non poterunt voluntariè emittre sui species, nec emanabunt illas voluntariè etiam ipsæ substantiæ volitivæ; quia de emanationibus de quibus non ita clarè constat, discurrendum est, proportionatè ad manifestè emanantia; manifestè autem emanantia, emanant suas species non voluntariè. Quamvis autem omne agens liberum habeat dominium in actiones elicatas, non tamen in eas quæ emanativè aliquid producant. Nihilominus emanens Angelus illas species uti illis non poterit, quia emanantur & providentur nonnisi in bonum alius ab emanante.

Quod autem objicit Vasq. D. 201. Angelum sua virtute non posse plus producere in alio, nisi motum localem; id verum est de Angelis comparatis ad corpora: Meminit huius sententiæ Suar. l. 2. c. 5. n. 22. Dicitque n. 27. se in contrarium solubile argumentum non habere.

Ceterum hunc modum proponimus quidem non defendimus quia innititur soli huic argumento, quod scilicet etiam materialia emanent sui species: Hoc autem argumentum ut dixi sup. in simili non est inevitabile. Inde uti jam dicebam accipiet species ab obiectis determinantibus intellectum Angeli, ut sibi illas formet, quæ determinatio in hoc breviter loquendo stat: Quia ex una parte potest Angelus præsentia noscere: ex altera parte, obiectum est etiam præsens, hinc utrumque concursum petita Deo, qui serviat fabricandæ speciei.

Sed redeundo iteratò ad argumentum penultima est hæc propositio. Unus Angelus non potest alteri illabi.

Triplex illapsus cogitari potest, primò motus localis, qui salvatur per expulsionem corporis & occupat-

occupationem spatii quod expulsus corpus occupabat; & hic illapsus in presenti locum non habet. Secundo illapsus dicitur pro indistantia, cum aliqua operatione unius in alterum, qualem agnovit S. Greg. l. 17. Mor. c. 20. alias 18. Dicitur, si suggestioni eius primo non resistitur, repente totus, ad interiora cordis illabitur. Tertius illapsus est indistantia, cum jure conservando & invertendo quocunque voluerit mentem; & hic illapsus, est proprius Dei; secundus tamen etiam creaturis convenit; quamvis enim presentia localis precise secundum titulum indistantie, non conferat quidquam, confert tamen si sit simul cum vi concurrendi. Vide de hoc illapsu citat. Suar. c. 5. n. 14.

INSTAT. Joan. a S. Thoma. Si unus Angelus posset alteri illabi, operando aut immutando intellectum aut voluntatem alterius, posset utique intelligere cogitationem cordis illius: quia non est ratio cur habeat vim immutandi intellectum illius, & non habeat facultatem cognoscendi illud quod immutat, & in quod agit, videndo quid operetur.

RESPONDETUR. Si posset Angelus illabi alteri, cum universalitate operandi quod voluerit, & in ordine ad omnes notitias, necessario deberet noscere quid agat alter Angelus, adeoque respectu illius illabentis, nullum daretur secretum, ejus, in quem illabitur. Sed si illabatur non nisi per ordinem ad principiandam de sua substantia precise notitiam, non sequitur quod secreta cordis illius sit cogniturus. Deinde duplex est sententia Auctorum; Quidam objectis concedunt, speciebusque concursum in genere cause efficientis. Et in hac sententia Angelus illabens sciret quod concurreret ad sui notitiam. Alii concedunt concursum non nisi terminativum & completivum, & in hac sententia nesciret Angelus quod concurrat, nisi aliunde supponendo, quod terminet notitiam.

Punctum Difficultatis 2.

Solvuntur reliquæ Objectiones.

OBJICIUNT 2. Thomistæ & cum illis Suarez, saltem Angelus inferior, non poterit sui notitiam principiare, in intellectu superioris Angelus: quia ut objectum intelligibile concurrat cum intelligente, debet esse æque immaterialis ac superior. Ergo non potest illum ad intelligendum quasi perficere. Et sicut Divina essentia, licet maxime intelligibilis, non potest à creato intellectu nosci, nisi eleveetur per lumen ordinis Divini; ita & in presenti, non poterit inferior concurrere ad intellectionem, quam de illo superior Angelus format.

RESPONDETUR. Si concedatur concursus

non nisi terminativus argumentum nihil urget, sed concessio etiam concursu coëffectivo nihil probatur: Ratio, quia immaterialitas quæ eximit aliquod objectum à notitiâ materialioris, debet esse immaterialitas major ratione ordinis; non autem ratione excellentioris specificæ differentie, intra eundem ordinem contentæ: Quia verò omnes Angeli sunt in eodem gradu generico, nec se excedunt gradu generico, sicut exceduntur à Deo, sit ut inferior Angelus, possit adhuc superiorem noscere. Et quamvis notitiâ perfectioris, sit perfectior entitativè præ illa notitiâ, quam inferior producere possit, non oberit tamen quo minus inferior ad illam etiam nobiliorem concurrat; quia in ordine ad effectum majorem & nobiliorem, contentum tamen intra idem genus proximum, potest concurrere ignobilior causa, simul cum nobiliori: & ita ad trahendum idem pondus juvant sese ad invicem debilius & fortius tractivum. Atque ita etiam inferior Angelus, cum illo nobiliori, ad nobiliorem illam notitiam poterit concurrere.

OBJICIT 3. Suarez, ut una actio ab objecto & potentia indivisibiliter ac vitaliter prodeat, necesse est, ut illa principia inter se uniantur: Utque aliquam subordinationem inter se servant, ita ut ad motionem, vel influxum unius, alterum illi cooperetur: quia alias non potest actio inchoari ab utroque illo principio, nisi per accidens, & quasi contingenter: quod ipsum probatur. Quia neutrum ex illis principiis ex necessitate naturæ operatur; quia & Angelus cognoscens liberè exercet illum actum, & cognitus, suam coëfficientiam liberè præstat. Neque etiam unus illorum, per voluntatem suam, potest alterum ad concurrendum necessitare: quia neuter obedire debet alterius voluntati: nec etiam inter eos posset naturalis aliqua sympathia, cum fundamento fingi. Unde posset unus Angelus velle alium videre ut supponitur; & non posset, quia alter non vult concurrere: deberent ergo concurrere voluntariè prius consentiendo, & si vellent concurrere casu, esset hoc contra ordinem & perfectionem naturæ: Si autem concurrerent annuendo simul, & hoc involvit imperfectionem in noscitivo, quia dependentiam involvit & repugnantiam; quomodo enim cognoscet voluntatem alterius, si illud nondum cognoscit?

RESPONDETUR. Hoc Arg. plura adferre principia, singula examinanda.

1. PRINCIPIMUM est. An objectum & potentia, adeoque illabens Angelus, & cui illapsus est, debeant secum uniri? Ad quod dici potest, sufficere ut uniantur per identitatem actionis ab utroque principio indivisibiliter pendens; ut videre est in multis aliis agentibus, imò & in ipso concursu Dei: & quod specialior aliqua unio requiratur, non probat objectio.

2. PRIN-

2. PRINCIPIMUM. An illa scilicet principia necessariò concurrant? Respondet Martinon d. 38. n. 44. Quòd ille concursus sit determinativus, nec liberè præstetur sed necessariò, ideoque non supponit mutuum Angelorum annuere; & sicut non est casuale ac fortuitum, sensus externos determinari ab objectis propriis, sufficienter præsentibus, si cætera sunt paria; Ita etiam se habebit Angelus ille: Si inquam cætera sint paria: quia si esset in determinatâ, totâque impletâ, suorum actuum sphaerâ, velletque in illâ immutatâ persistere, tunc non nosceret illabentem Angelum; quod contingere potest in nostris etiam sensibus, qui ad aliquam non advertunt, si anima ferid aliò sit advocata.

3. PRINCIPIMUM est. Quomodo Angeli noscant adinvicem voluntatem noscendi? & quomodo noscere possint volitionem, si antea non cognoverint Angelum? Hoc principium non convincit, quia necessarium est, ut prius noscatur directe substantia si cætera sint paria, ut ponatur illa notitia; sed etiam poterit noscere volitionem non cognitâ substantiâ directe; quia hæc duo distinguuntur, poteritque supponi substantia aliunde cognita dixi directe quia non potest huius volitio attingi quin indirectè, attingatur hic.

Quando autem urgetur. Quòd supremum in genere intellectu h. e. Deus, liberè concurrat ad sui notitiam, & cum etiam infimum intellectuum quod est homo, libertatem habeat in suis actionibus ad extra, ideoque quòd & Angeli, qui sunt quid medium, liberè debeant concurrere ad notitiam; Id non convincit; Nam supremus intellectuum Deus admittit generationem, infimum intellectuum h. e. homo generat etiam, & tamen Angeli non generant; ita etiam in præsentia. Quòd si recurras ad hoc, posse ex particulari conditione aliquid non convenire intermediis entibus, idem & nos dicemus. Quanquam etiam Antecedens habet aliquid falsi, quia homo non est liber in ordine ad hoc ut cognoscatur, & Deus ipse naturaliter concurrere debet ad sui cognitionem, posito lumine gloriæ, sensus etiam necessariò noscit sua objecta in debitis circumstantiis, cur ergo idem de Angelis illabente, & eo cui illabitur, non dicetur?

OBJICITUR 4. Quando aliquod agens medio accidente causat aliquid, non potest idem causare seipso: Sic quia ignis medio calore urit, seipso non urit; quia vivens medio semine generat, seipso non generat, & sic de reliquis: Ergo si Angelus media specie producit sui notitiam, jam illam seipso, producere non poterit.

RESPONDETUR. Inductionem non esse universalem: Nam si possibilis sit species impressa Dei, nunquidne jam seipso Deus, non poterit ad notitiam sui intuitivam concurrere, mediis

infusis habitibus: Deus in justificatis principiat actus supernaturales per habitum, & tamen illos cum solo concursu suo extraordinario principiare potest. Unus homo potest ex uno loco in alium medio impulsu transferre, nunquidne non poterit, deferre non nisi? Et miles qui ferrugladio, ferire potest & pugno. Ad maximum ergo dictum Antecedens hoc sensu verificari potest, si procedat de agente, in quo non supponatur aliunde vis producendi, illius effectus non probatur autem talem vim non haberi in ipsa substantia Angeli, & de cætero si non sit convincens ratio communis utrique non tenet consequentia, à modo agendi unius potentia, ad modum agendi alius.

OBJICIUNTUR 5. Si Angelus A. intimè præfens Angelo B. potest in illius intellectu principiare per seipsum notitiam sui, etiam species Angeli A. poterunt principiare in Angelo B. notitiam objecti cuius sunt species, quia non magis militat ratio pro una parte, quàm pro alia; & sic ut Angelus A. est intimè præfens Angelo B. sic & species Angeli A. indistant tunc ab Angelo B.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam: Ratio, quia quamvis species Angeli A. si distinguantur solo numero, potuerint esse in Angelo B. si tamen non sinteductæ de potentia Angeli B. non poterunt in Angelo B. principiare notitiam: Ratio, quia universaliter accidentia, non deserviunt ad operandum, nisi illi subiecto, ex quo educuntur. Et ita si penetrarentur ignis A. & ignis B. calore ignis A. non uret ignis B. quia calor ignis A. non esteductus è potentia ignis B. Quia ergo species Angeli A. non sunteductæ è potentia Angeli B. cum potentia Angeli B. non concurrent ad notitiam. Et sicut in moralibus, quando fratribus exdivisa sunt bonâ, non habet jam jus unus ad utendum bonis aliis; ita facta ex divisione specierum Angelis, si per productionem factam ab Angelo, si per educationem factam à Deo, non habet alter jus, in bonum specierum, aliis. Sed inde non sequitur, quòd ipsum objectum ad illam notitiam concurrere non possit: quia non est ita exdivisum, quin aliorum de se notitias principiare possit, nec se habet per modum accidentiseducti.

DIFFICULTAS IV.

De Qualitate Specierum.

SOLet ab Auditoribus admitti quædam conditio specierum, secundum quam appellantur quædam species universaliore: nomine autem specierum universalium veniunt species, quæ cum sint in entitate indivisibiles; nihilominus hoc faciunt, quòd facerent plures numero species: De hac materia tractat Suar. L. 2. à cap. 14. Vasq. d. 203. Arriaga d. 7. Mart. d. 38. S. 6. Joan. à S. Thom. d. 21. a. 4. n. 9.

Pun.